

Kohtuasi C-243/21**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

14. aprill 2021

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Sąd Okręgowy w Warszawie (Varssavi regionaalne kohus, Poola)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

6. aprill 2021

Kaebajad:

„TOYA“ sp. z o.o.

Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji

Vastustaja:

Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej

Liikmesriigi kohtu menetluses oleva põhikohtuasja ese

Eelotsusetaotluse esitanud kohtu menetluses olev põhikohtuasi puudutab TOYA sp. z o.o. kaebust Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej (elektroonilise side ameti juhataja, Poola; edaspidi „UKE juhataja“) otsuse peale, millega viimane määras eelnevalt kindlaks TOYA sp. z o.o. füüsilisele taristule juurdepääsu tingimused ning kohustas seda äriühingut tagama valmisoleku sõlmida raamlepinguid ja erilepinguid ning füüsilisele taristule juurdepääsu taotluste vastuvõtmise vastavalt selles otsuses sätestatud juurdepääsutingimustele.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib ELTL artikli 267 alusel teada, kas telekommunikatsiooniturgu reguleerivate Euroopa Liidu õigusnormidega on vastuolus telekommunikatsiooniteenuste ja -võrkude arendamise seaduse artikli 18 lõike 3 selline tõlgendus, mille kohaselt UKE juhataja võib kehtestada telekommunikatsiooniettevtjale, kellel on füüsiline taristu ja kes on ühtlasi

üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste või elektroonilise side võrgu pakkuja, kellel ei ole kaabellevivõrkude turul märkimisväärset turujõudu, kohustuse kohaldada UKE juhataja eelnevalt kehtestatud tingimusi, millega on reguleeritud võrguoperaatori füüsilisele taristule juurdepääsu eeskirjad, sealhulgas lepingute sõlmimise reeglid ja kord ning kohaldatavad juurdepääsutasud, olenemata vaidluse olemasolust võrguoperaatori füüsilisele taristule juurdepääsu üle ja tõhusa konkurentsi olemasolust turul.

Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab vaidluse lahendamisel kohaldama otsuse tegemise kuupäeva, st 11. septembri 2018, õiguslikku ja faktilist raamistikku, mil kehtisid direktiivid: 2002/19/EÜ ja 2002/21/EÜ, mis tunnistati kehtetuks need direktiivid asendanud 21. detsembril 2020 Euroopa elektroonilise side seadustiku (edaspidi „elektroonilise side seadustiku direktiiv“) artikli 125 alusel. Lisaks ei ole elektroonilise side seadustiku direktiivi Poola õiguskorda veel üle võetud. Kui aga Euroopa Kohus peaks leidma, et eelotsuse küsimused peaksid olema esitatud elektroonilise side seadustiku direktiivi sätete kohta, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus vastust küsimusele, mis on esitatud II variandis.

Eelotsuse küsimus / Eelotsuse küsimused

1. Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/19/EÜ (elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv)) artikli 8 lõiget 3 koostoimes Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiivi 2014/61/EL (kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõtukulude vähendamise meetmete kohta) artikli 3 lõikega 5 ja artikli 1 lõigetega 3 ja 4 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus see, kui riigi reguleeriv asutus võib kehtestada võrguoperaatorile, kellel on füüsiline taristu ja kes on ühtlasi üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste või elektroonilise side võrgu pakkuja ning keda ei ole tunnustatud märkimisväärse turujõuga võrguoperaatoriks, kohustuse kohaldada selle asutuse eelnevalt kehtestatud tingimusi, millega on reguleeritud võrguoperaatori füüsilisele taristule juurdepääsu eeskirjad, sealhulgas lepingute sõlmimise reeglid ja kord ning kohaldatavad juurdepääsutasud, olenemata vaidluse olemasolust võrguoperaatori füüsilisele taristule juurdepääsu üle ja tõhusa konkurentsi olemasolust turul?

Teise võimalusena (II variant)

2. Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiivi 2018/1972, millega kehtestatakse Euroopa elektroonilise side seadustik, artikli 67 lõikeid 1 ja 3 koos artikli 68 lõigetega 2 ja 3 koostoimes Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiivi 2014/61/EL (kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõtukulude vähendamise meetmete kohta) artikli 3 lõikega 5 ning artikli 1 lõigetega 3 ja 4 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus see, kui riigi reguleeriv asutus võib kehtestada telekommunikatsiooniettevõtjale, kellel on füüsiline taristu ja kes on ühtlasi üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste või elektroonilise side võrgu pakkuja,

keda ei ole tunnistanud märkimisväärset turujõudu omavaks võrguoperaatoriks, kohustuse kohaldada selle asutuse eelnevalt kehtestatud tingimusi, millega on reguleeritud võrguoperaatori füüsilisele taristule juurdepääsu eeskirjad, sealhulgas lepingute sõlmimise reeglid ja kord ning kohaldatavad juurdepääsutasud, olenemata vaidluse olemasolust võrguoperaatori füüsilisele taristule juurdepääsu üle ja tõhusa konkurentsi olemasolust turul?

Viidatud Euroopa Liidu õigusnormid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiivi 2014/61/EL (kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõtukulude vähendamise meetmete kohta) (ELT 2014, L 155, lk 1), muudetud redaktsioonis (edaspidi „kulude direktiiv“) – artikli 1 lõige 4 ja artikli 3 lõiked 1, 2 ja 5

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta („raamdirektiiv“) (EÜT 2002, L 108, lk 33; ELT eriväljaanne 13/29, lk 349), muudetud redaktsioonis – artikli 8 lõige 5

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/19/EÜ elektroonilistele sidevõrkudele ja nendega seotud vahenditele juurdepääsu ja vastastikuse sidumise kohta („juurdepääsu käsitlev direktiiv“) (EÜT 2002, L 108, lk 7; ELT eriväljaanne 13/29, lk 323), muudetud redaktsioonis – artikli 8 lõiked 1–5 ja artikli 9 lõiked 1 ja 2

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/1972, millega kehtestatakse Euroopa elektroonilise side seadustik (ELT 2018, L 321, lk 36) – artikli 67 lõiked 1 ja 3 ning artikkel 68

Viidatud liikmesriigi õigusnormid

7. mai 2010. aasta telekommunikatsiooniteenuste ja -võrkude arendamise seadus (terviktekst: *Dziennik Ustaw* 2017, jrk nr 2062) (edaspidi „telekommunikatsiooniteenuste seadus“) – artikli 17 lõiked 1 ja 2, artikli 18 lõiked 1–3 ja 6–8 ning artikli 22 lõiked 1–3

16. juuli 2004. aasta telekommunikatsiooniseadus (terviktekst: *Dziennik Ustaw* 2019, jrk nr 2460) (edaspidi „telekommunikatsiooni seadus“) – artikkel 139

Kohtuasja asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 TOYA sp. z o.o. on telekommunikatsiooniettevõtja ja ta on ka telekommunikatsiooniteenuste võrguoperaator 7. mai 2010. aasta telekommunikatsiooniteenuste ja -võrkude arendamise seaduse (edaspidi „telekommunikatsiooniteenuste seadus“) tähenduses.

- 2 UKE juhataja algatas omal algatusel haldusmenetluse ja palus TOYA sp. z o.o.-l esitada teave oma füüsilisele taristule juurdepääsu tagamise tingimuste kohta. Vastuseks edastas TOYA sp. z o.o. nõutud teabe.
- 3 UKE juhataja tegi 11. septembril 2018 otsuse, millega ta määras kindlaks Toya sp. z o.o. füüsilisele taristule juurdepääsu tingimused kaabelvõrgu ja hoone telekommunikatsioonivõrgu valdkonnas ning kohustas Toya sp. z o.o.-d tagama valmisoleku sõlmida raamlepinguid ja erilepinguid ning füüsilisele taristule juurdepääsu taotluste vastuvõtu vastavalt selles otsuses sätestatud juurdepääsutingimustele.
- 4 Toya sp. z o.o. esitas UKE juhataja otsuse peale Sąd Okręgowego w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Varssavi regionaalne kohus – konkurenci- ja tarbijakaitse kohus, Poola) kaebuse.

Liikmesriigi kohtu menetluse poolte peamised argumendid

- 5 UKE juhataja põhjendas oma otsust telekommunikatsiooniteenuste seaduse artikli 18 lõikega 3, mille kohaselt pärast seda, kui võrguoperaator on esitanud teave füüsilisele taristule juurdepääsu tagamise tingimuste kohta, võib UKE juhataja otsusega, juhindudes artikli 22 lõigetes 1–3 sätestatud kriteeriumidest, füüsilisele taristule juurdepääsu tagamise tingimused kindlaks määrata. Vastavalt telekommunikatsiooniteenuste seaduse artikli 22 lõikele 1 teeb UKE juhataja otsuse füüsilisele taristule juurdepääsu kohta, võttes eelkõige arvesse vajadust tagada mittediskrimineerivad ja proportsionaalsed juurdepääsutingimused.
- 6 UKE juhataja rõhutas, et need põhimõtted on sätestatud Euroopa Liidu õigusaktides, sealhulgas Euroopa Liidu lepingust tulenevates põhimõtetes. Järelikult tuleks neid rakendada, võttes arvesse Euroopa Liidu õigusdoktriini ja kohtupraktikat. Proportsionaalsuse põhimõte tähendab, et haldusotsusega kehtestatud füüsilise taristu kasutamise tingimused peavad olema vajalikud ja sobivad ning samal ajal olema võimalikult vähe piiravad. See põhimõte tähendab ametiasutuste selliste toimingute keelamist, mis ei ole vajalikud. Seega, mis puudutab liikmesriikide poolt konkreetse meetme vajalikkuse hindamist, siis tuleb kõigepealt hinnata, kas sarnastel faktilistel asjaoludel ei ole võimalik kasutada vähem ranget meedet. Toimingu vajalikkuse ja ulatuse hindamine kuulub õigusnormides ette nähtud tingimuste täitmist kontrolliva asutuse pädevusse. Proportsionaalsuse põhimõte on alati seotud spetsiifiliste ja konkureerivate huvidega. Selle põhimõtte kohta leidis UKE juhataja, et TOYA sp. z o.o. füüsilisele taristule juurdepääsu tingimuste kindlaks määramiseks ei ole muud võimalust kui teha seda haldusotsusega. UKE juhataja leiab, et kuigi otsusega kehtestatud juurdepääsu eeskirjadel on mõju TOYA Sp. z o.o. omandiõigusele, ei ole need tema suhtes liiga ranged ning võtavad nõuetekohaselt arvesse tema õigusi ja huve. Eelkõige ei võeta temalt võimalust määratleda raamlepingu sisu nii, et see vastaks selle ettevõtja enda vastuvõetud tegevuseeskirjadele, tingimusel et sellise

raamlepingu tingimused ei ole vastuolus otsuses määratletud juurdepääsutingimustega ega ole taristut kasutavatele ettevõtjatele vähem soodsad.

- 7 UKE juhataja märkis ka, et telekommunikatsiooniteenuste seaduse sätted, mis võimaldavad tal vastu võtta otsuseid, millega määratakse kindlaks füüsilisele taristule juurdepääsu tingimused, ei puuduta ei olemasoleva taristu ulatust ega taristule juurdepääsuga seotud vaidluste arvu. Seetõttu võttis UKE juhataja otsust tehes arvesse asjaolu, et TOYA sp. z o.o. on kohustatud kohtlema telekommunikatsiooniteenuste seaduse artiklis 17 ette nähtud juurdepääsu taotlemaid ettevõtjaid võrdselt. Arvestades vajadust tagada proportsionaalsed juurdepääsutingimused, määras UKE juhataja juurdepääsutingimused kindlaks, võttes piisavad ja samas minimaalsed meetmed selleks, et tagada juurdepääsuga taotletav eesmärk.
- 8 UKE juhataja selgitas, et selle otsuse resolutsioon on kooskõlas kulude direktiivi eesmärkidega, mille sätted on üle võetud telekommunikatsiooniteenuste seadusega. Eelkõige võttis ta arvesse selle direktiivi põhjendusi 4, 5, 7, 8 ja 9, mis viitavad taristu jagamisega seotud eelistele ja vajadusele kõrvaldada takistused, mis viivad olemasolevate ressursside ebatõhusa kasutamiseni. UKE juhataja sõnul aitab otsuse resolutiivosas kehtestatud füüsilisele taristule juurdepääsu tingimuste kindlaksmääramise üldmenetlus kaasa kaabellevivõrgule juurdepääsu võimaldamisega seotud tähtaegade, korra ja turuhindade ühtlustamisele. Järelikul aitab kõikide võrguoperaatorite võrdne kohtlemine kaasa sellele, et piiratakse taristute omandamise kulusid neil telekommunikatsiooniettevõtjatel, kellel on juurdepääs füüsilisele taristule, ja võimaldab kaabellevivõrgule ulatuslikumat juurdepääsu.
- 9 UKE juhataja leiab, et telekommunikatsiooniteenuste seaduse artikli 18 lõikega 3 on talle antud õigus määrata kindlaks füüsilisele taristule juurdepääsu tingimused mis tahes olukorras, isegi kui poolte vahel ei ole vaidlust ja võrguoperaatoril ei ole asjaomasel turul märkimisväärset turujõudu.
- 10 Toya sp. z o.o. sõnul rikub otsus, mis kehtestab talle juba eelnevalt kohustuse kohaldada raampakkumust, jämedalt kulude direktiivi artikli 3 lõikeid 2 ja 5 ning kulude direktiivi põhjendust 12 ja artikli 1 lõiget 4 koostoides vastavalt juurdepääsudirektiivi artikli 8 lõigetega 2 ja 3 ning raamdirektiivi artikli 8 lõike 5 punktiga f, mille kohaselt võib sellise kohustuse kehtestada üksnes võrguoperaatorile, kellel on märkimisväärne turujõud turul, mille riigi reguleeriv asutus on määratlenud ja mida ta on nõuetekohaselt analüüsinud.

Eelotsusetaotluse põhjenduse lühikokkuvõte

- 11 Asja lahendamise põhiküsimus on telekommunikatsiooniteenuste seaduse artikli 18 lõike 3 tõlgendamine telekommunikatsiooniturgu reguleerivate Euroopa Liidu õigusnormide valguses.

- 12 Artikkel 18 võeti Poola õigusesse üle selleks, et võtta kasutusele kulude direktiivi põhimõtted ja lahendused, mille eesmärk on vähendada lairiba-internetiühenduse pakkumise kulusid.
- 13 Kuludirektiivi artikli 3 lõikes 2 nähakse võrguoperaatorile ette kohustus rahuldada õiglastel ja mõistlikel tingimustel kõik mõistlikud taotlused juurdepääsu saamiseks tema füüsilisele taristule. Kui juurdepääsu võimaldamisest keeldutakse või kui tekib vaidlus sellise juurdepääsu üksikasjalike tingimuste ja eeskirjade üle, peaks riigi reguleeriv asutus vastavalt kulude direktiivi artikli 3 lõikele 5 tegema otsuse vaidluse lahendamiseks. Kulude direktiiv näeb seega ette riigi reguleeriva asutuse sekkumise üksnes konkreetse vaidluse korral ega sisalda õigusnorme, mis võimaldaksid sellel asutusel kehtestada sellekohaseid raampakkumusi või sellistesse pakkumustesse sekkuda.
- 14 Kulude direktiivi sätete valguses tekitab kahtlusi see, kui UKE juhataja võtab meetmeid haldusotsuse vormis, millega määratakse kindlaks füüsilisele taristule juurdepääsu tingimused ja kohustatakse Toya sp. z o.o.-d neid kohaldama kõikide ettevõtjate suhtes, kes juurdepääsu taotlevad. Kulude direktiivi eesmärkide saavutamiseks piisab haldusotsuse kasutamisest üksnes vaidluse korral või asjaomasel turul konkurentsi moonutamise korral.
- 15 Lisaks paneb otsus Toya sp. z o.o.-le regulatiivsed eelkohustused, samas kui juurdepääsu käsitleva direktiivi ja raamdirektiivi ning nüüd elektroonilise side seadustiku direktiivi sätetest tuleneb, et selliseid kohustusi saab kehtestada vaid juhul, kui asjaomastel turgudel puudub tõhus ja püsiv konkurents, märkimisväärset turujõudu omavatele võrguoperaatoritele. Ent enne otsuse tegemist ei analüüsinud UKE juhataja tõhusa konkurentsi olemasolu kaabelvõrkude turul ja on ilmselge, et Toya sp. z o.o.-l ei ole asjaomasel turul märkimisväärset turujõudu. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib samuti, et vastavalt kulude direktiivi artikli 1 lõikele 4, on juhul, kui selle direktiivi säte läheb vastuollu direktiivis loetletud direktiivide, eelkõige raamdirektiivi ja juurdepääsu käsitleva direktiivi, sätetega, on ülimuslikud nimetatud direktiivide asjakohased sätted.
- 16 Tuleb märkida, et ka Poola õiguses sõltub UKE juhataja võimalus kehtestada telekommunikatsiooniettevõtjale telekommunikatsioonivõrgule juurdepääsu käsitlevad regulatiivsed eelkohustused sellest, kas see on vajalik tõhusa konkurentsi tagamiseks. Telekommunikatsiooniseaduse artikli 139 lõikest 1b koostoimes telekommunikatsiooniseaduse artikli 139 lõikega 1 tuleneb nimelt, et kohustus tagada juurdepääs telekommunikatsiooni rajatistele ja taristutele on õiguslikult siduv kõigile telekommunikatsiooniettevõtjatele sõltumata märkimisväärse turujõu olemasolust, kuid regulatiivseid eelkohustusi kehtestava otsuse vastuvõtmine peab olema põhjendatud tõhusa konkurentsi puudumisega.
- 17 Lisaks TOYA sp. z o.o. kohta tehtud otsusele tegi UKE juhataja kuus analoogset otsust kuue muu võrguoperaatori kohta, kes esitasid nende otsuste peale samuti kaebused. Eelotsuse tegemine mõjutab ka nende muude kaebustega seotud

kohtuasjades tehtavat lahendit ja seega on see liikmesriigi telekommunikatsioonituru toimimiseks väga oluline.

TÖÖDOKUMENT